Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 12 stycznia 1935 r. 1203.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ

5. Mowa premjera Tubelisa na zjeździe Zw.Narodowców.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

N i e m i e c k a a g e n c j a t e l e g r a f i c z n a o p r z e m ó w i e n i u m i n . L o z o r a i t i s a ."Lietuvos Žinios" Nr.8 /I.1935/:Elta z Berlina donosi, że po długiem wyczekiwaniu niemiecka agencja telegraficzna wreszcie zabrała głos i wypowiedziała się w sprawie exposé min.Lozoraitisa, wygłoszonem w czasie zjazdu Związku Narodowców.

"Przemówienie lit.ministra Spraw Zagr., pisze niem.agencja telegr., w pożałowania godny sposób wskazuje, w jak małym stopniu rząd litewski uznaje niewątpliwie niemiecki charakter Kraju Kłajpedzkiego i jak mało chęci zdradza w kierunku lojalnego wykonywania zasad statutu kłajpedzkiego. W chwili, gdy wszystkie prawa zagwarantowane w statucie xxx kłajpedzianom są z dnia na dzień w sposób samowolny łamane, litewski minister Spraw Zagr. mówi o moralności i sprawiedliwości. Jeśli Litwini uważani są za większość mieszkańców Kraju Kłajpedzkiego, to wystarczy wskazać na wyniki ostatnich wyborów, w czasie których na ogólną liczbę 29 mandatów w Sejmie kłajpedzkim Litwini uzyskali tylko 5 mandatów.Dziwne jest, że państwa sygnatarjusze, które podpisując konwencję kłajpedzką, zagwarantowały autonomję Kłajpedzie, nie umieją w tej dziedzinie podjąć praktycznej działalności pokojowej i sprawdzić lojalne przytrzymywanie się konwencji przez Litwę.

"L a t v i j a s K a r e i v i s" i "L i e t . A i d a s" o w y s t ą p i e n i u m i n . L o z o r a i t i s a i k w e s t j i p o r o z u m i e n i a p o l s k o - l i t e w s k i e g o .Radjo Kowieńskie /z 11.I.1935/: Pismo reprezentujące łotewskie sfery wojskowe "Latvijas Kareivis", pisząc na temat przemówienia min.Lozoraitisa, wygłoszonego na zjeździe Związku Narodowców, dosłownie przytoczyło ten fragment przemówienia, w którym min. Lozoraitis wyraża nadzieję, iż, jeśli się będzie szukało, w takim razie przy poczuciu honoru i prawa dadzą się znaleść metody,któreby mogły przybliżyć Litwę do drogi wiodącej ku słusznemu rozstrzygnięciu sporu polsko-litewskiego,oraz wyraziło zdanie, że Łotwa oczekuje porozumienia polsko-litewskiego i powita je, jako objaw pomyślny i niezbędny dla dalszego rozwoju współpracy bałtyckiej.

"Liet.Aidas" przedrukowując powyższe oświadczenia "L.Kareivis", zaznacza, iż Litwie również zależy na unormowaniu stosunków z Polską, jednakże Litwini uważają, że metody któreby mogły przybliżyć Litwę do drogi wiodącej ku rozstrzygnięciu sporu polsko-litewskiego zaistnieć mogą jedynie wówczas, gdy zapragnie tego winowajczyni sporu polsko-litewskiego. Narazie jednak z tej strony nie widać żadnych kroków,któreby do odnalezienia tych metod zmierzały.

D o k o ł a z a g r . p o l i t y k i f i ń s k i e j . Radjo Kowieńskie /z 11.I.1935/donosi, iż Finlandja zamierza zreformować swą dotychczasową politykę zagraniczną i zwrócić ją w stronę Bałtyki. W związku z tem fiński minister Spraw Zagr. zamierza złożyć już dawno projektowane wizyty w Kownie i Tallinie, w czasie których ostatecznie zostanie ustalone, czy Finlandja przystąpi do związku trzech państw bałtyckich, czy też nie. Prasa fińska interesuje się tą sprawą, ponieważ kierunek fińskiej polityki zagranicznej będzie posiadał ogromny wpływ na ukształtowanie się stosunków wewnętrznych w Finlandji.

U d z i a ł L i t w y w b a ł t y c k i e j w y s t a w i e e t n o g r a f i c z n e j w P a r y ż u .Radjo Kowieńskie /z 11 I.1935/:Elta donosi, iż w Paryżu staraniem paryskiego Muzeum Etnograficznego odbędzie się bałtycka wystawa etnograficzna. Kierownictwo wystawy zwróciło się do ministra Lozoraitisa z prośbą o objęcie protektoratu nad wystawą. P.minister Lozoraitis protektorat przyjął. Kierownictwo nad pracami przygotowawczemi zostało powierzone etnografowi litewskiemu p.Jerzemu Bałtruszaitisowi.

III. III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

M o w a p r e m j e r a T u b e l i s a n a z j e ź d z i e Z w i ą z k u N a r o d o w c ó w . W "Biul.Kow." Nr.1200 podaliśmy przemówienie premjera Tubelisa w tem streszczeniu, w jakiem ogłosiło ją Radjo Kowieńskie. Obecnie uzupełniamy ją według tekstu zamieszczonego w "Liet.Aidas" Nr.6 z 8.I.1935 r. /streszczenie/:

Związek Narodowców, oświadczył premjer Tubelis, odegrywa rolę łącznika pomiędzy społeczeństwem a rządem. Z rządem łączy Związek stosunek zaufania. Prawem i obowiązkiem Związku jest informowanie rządu o potrzebach Narodu, a zarazem informowanie xxxxx narodu o

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

N i e m i e c k a   a g e n c j a   t e l e g r a f i c z n a   o   p r z e m ó w i e n i u   m i n .   L o z o r a i t i s a . "Lietuvos Aidas" Nr.8 /I.1935/:Elta z Berlina donosi, że po długiem wyczekiwaniu niemiecka agencja telegraficzna wreszcie zabrała głos i wypowiedziało się w sprawie exposé min.Lozoraitisa, wygłoszonem w czasie zjazdu Związku Narodowców.

"Przemówienie lit.ministra Spraw Zagr., pisze niem.agencja telegr., w pożegnowania godny sposób wskazuje, w jak małym stopniu rząd litewski uznaje niewątpliwie niemiecki charakter Kraju Kłajpedzkiego i jak mało chęci zdradza w kierunku lojalnego wykonywania zasad statutu kłajpedzkiego. W chwili, gdy wszystkie prawa zagwarantowane w statucie Kłajpedzianom są z dnia na dzień w sposób samowolny łamane, litewski minister Spraw Zagr. mówi o możności i sprawiedliwości. Jeśli Litwini uważani są za większość mieszkańców Kraju Kłajpedzkiego, to wystarczy wskazać na wyniki ostatnich wyborów, w czasie których na ogólną liczbę 29 mandatów w Sejmie kłajpedzkim Litwini uzyskali tylko 5 mandatów. Dziwne jest, że państwa sygnatariusze, które podpisując konwencję kłajpedzką, zagwarantowały autonomię Kłajpedzie, nie uważają w tej dziedzinie podjąć praktycznej działalności pokojowej i sprawdzić lojalne przestrzeganie ale konwencji przez Litwę.

" L e t v i j a s   K a r e i v i s "   i   " L i e t .   A i d a s "   o   w y s t ą p i e n i u   m i n .   L o z o r a i t i s a   i   k w e s t i i   p o r o z u m i e n i a   p o l s k o - l i t e w s k i e g o . Radjo Kowieńskie /z 11.I.1935/: Pismo reprezentujące łotewskie sfery wojskowe "Latvijas Kareivis", pisząc na temat przemówienia min.Lozoraitisa, wygłoszonego na zjeździe Związku Narodowców, dowodzi przytoczonego ten fragment przemówienia, w którym min. Lozoraitis wyraża nadzieję, iż, jeśli się będzie zdawało, w takim razie przy poczuciu honoru i praw dadzą się znaleźć metody, które by mogły przybliżyć Litwę do drogi wiodącej ku słusznemu rozstrzygnięciu sporu polsko-litewskiego oraz wyraziło zdanie, że Łotwa oczekuje porozumienia polsko-litewskiego i powita je, jako objaw pożądany i niezbędny dla dalszego rozwoju współpracy bałtyckiej.

"Liet.Aidas" przedrukowując powyższe oświadczenie "L.Kareivis" zaznacza, iż Litwa również zależy na unormowaniu stosunków z Polską, jednakże Litwini uważają, że metody któreby mogły przybliżyć Litwę do drogi wiodącej ku rozstrzygnięciu sporu polsko-litewskiego zależne są jedynie od Polski, gdy zaprzeczenie tego nie może być sporu polsko-litewskiego. Narazie jednak z tej strony nie widać żadnych kroków, któreby do znalezienia tych metod zmierzały.

P r a s a   z a g r .   o   p o l i t y c e   l i t e w s k i e j . Radjo Kowieńskie /z 11.I.1935/ donosi, iż Finlandja wzmiankuje wzajemne zwrotne stosunki dotyczące polityki zagranicznej i uwydatnia ją w stronie Bałtyku. W związku z tem litewski minister Spraw Zagr. zaczął zbierać informacje dotyczące wizyty w Kownie i Tallinie, w czasie których ostatecznie zostanie ustalone, czy Finlandja przystąpi do związku państw bałtyckich, czy też nie. Prasa fińska interesuje się tą sprawą, ponieważ kierownik fińskiej polityki zagranicznej będzie musiał zdecydować, który należy wybrać z dwóch kierunków w zewnętrznej polityce Finlandji.

W y s t a w a   s z t u k i   l u d o w e j   l i t e w s k i e j   w   P a r y ż u . Radjo Kowieńskie /z 11.I.1935/:Elta donosi, iż w Paryżu staraniem paryskiego Muzeum Etnograficznego odbędzie się litewska wystawa etnograficzna. Kierownictwo wystawy zwróciło się do ministra Lozoraitisa z prośbą o objęcie protektoratu nad wystawą. P.minister Lozoraitis protektorat przyjął. Kierownictwo nad pracami przygotowawczemi zostało powierzone etnografowi litewskiemu p.Jerzemu Baltrušaitisowi.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE OGÓLNE.

M o w a   p r e m j e r a   T u b e l i s a   n a   z j e ź d z i e   Z w i ą z k u   N a r o d o w c ó w . W "Biul.Kow." Nr.1200 podaliśmy przemówienie premjera Tubelisa w tem streszczeniu, w jakiem ogłosiło ją Radjo Kowieńskie. Obecnie uzupełniamy ją według tekstu zamieszczonego w "Liet.Aidas" Nr.6 z 8.I.1935 r. /streszczenie/:

Związek Narodowców, odwiedzając premjer Tubelis, odgrywa wielką rolę, będąc pośrednikiem pomiędzy społeczeństwem a rządem. Z tego też Związek swoje zadanie. Premjer obowiązkiem Związku jest informować rząd o potrzebach narodu, a zarazem informować szeroki ogół narodu o

posunięciach rządu. i wyjaśnianie jego zamierzeń. Wszelkie wpływające ze strony społeczeństwa projekty i postulaty winne być po objektywnem rozważeniu przez kierownictwo Związku przedkładane rządowi, który je będzie oceniał i przyjmował lub też odrzucał według swego uznania. Jednakże nawet odrzucone lub odroczone projekty nie będą szły w zapomnienie. Kierownictwo Związku będzie wyjaśniało społeczeństwu przyczyny takiego lub innego postąpienia z niemi. Stosunek taki pomiędzy rządem a społeczeństwem jest żywszy i bliższy, niż w ustroju parlamentarnym. Związek Narodowców po rekonstrukcji wykazał w 1934 r. znaczny wzrost. Ilość nowych członków równa się ok. trzeciej części dotychczasowej liczby ogólnej /3898 nowych członków/. Liczba członków skreślonych w 1934 r. wynosi 706 członków. Możliwe, że niewszyscy nowowstępujący członkowie kierują się pobudkami czystoideowemi. Gdy jednak motywy innego rodzaju zaznaczają się publicznie, Związek ma możność pozbycia się tego rodzaju członków. Wobec ścisłej łączności Związku z rządem zapomocą zaufania ideowego, najlepszym drogowskazem dla jego przyszłych poczynań jest ~~jak~~ jak najwydatniejsza współpraca z Wodzem Narodu i jego rządem.

Między Związkiem a organami władz administracyjnych winna panować zupełna harmonja, Zdarza się niekiedy różnica zapatrywań, a stanowisko organów Związku okazuje się czasami niemożliwe do przyjęcia przez rząd. Tego jednak nie należy uważać za oznakę nieufności rządu w stosunku do Związku. Wynika to z okoliczności, że niektórzy kierownicy organów Związku mogą być jeszcze zbyt mało przystosowani do roli pomocniczej w stosunku do władz państwowych, jaka im przypada w udziale. Poglądy wyrażane przez oba te czynniki życia państwowego będą zawsze oceniene przez rząd objektywnie, zaś objektywizm i ostrożność winno cechować również postępowanie zarówno organów Związku, jak i organów władz administracyjnych.

Mówiąc o sprawach ogólnopaństwowych, premjer zaznaczył, iż potrzeby i pragnienia społeczeństwa wciąż wzrastają, natomiast możliwości rządu maleją wskutek powszechnych komplikacyj gospodarczych. Rodzi się stąd niekiedy niezadowolenie, które z różnych względów bywa czasem przez pewne czynniki podsycane. To sztuczne niezadowolenie wzniecają również ci, którym zależy, by Litwa nie wzmocniła się na wybrzeżu morskiem. Usiłowania te zmierzają ku osłabieniu rządu w walce o żywotne sprawy kraju. Doprowadziły one m.in do ubolewania godnych wypadków w dn.7 czerwca r.b. Wypadki te jednak otworzyły oczy społeczeństwu. Częściowa rekonstrukcja rządu, jaka wkrótce po nich nastąpiła, była jedynie częściowo wynikiem tych zaburzeń i nie spowodowała zmiany zasadniczej linji postępowania rządu. Jednem z zadań Związku Narodowców jest zwalczanie szkodliwych wpływów czynników osłabiających zaufanie Narodu do rządu zapomocą szerzenia różnych fałszów i plotek. Wyniki wyborów do samorządów zleciły Związkowi wielką rolę do odegrania w samorządach. Obowiązkiem narodowców jest umacniać okazane im zaufanie.

Sprawy Kłajpedy zwróciły uwagę całego społeczeństwa, które wraz z rządem jest zdecydowane wytrwać i wbrew wszelkim przeszkodom umocnić się nad brzegiem Bałtyku. Słyszy się niekiedy utyskiwania, że praca państwowo-twórcza postępuje zbyt wolno. Nie należy jednak zapominać, że jednocześnie dokonywa się od 17 grudnia 1926 r. głęboki przewrót w Narodzie, a procesy takie, jakkolwiek nieefektowne, mają niezmiernie doniosłe znaczenie i nie mogą rozwijać się szybko. Podstawą Państwa Litewskiego jest dziś nie skrajna demokracja liberalna i nie despotyczna dyktatura, lecz kierownictwo cieszące się wielkim autorytetem moralnym.

W zakresie spraw gospodarczych Litwa napotyka na trzy rodzaje trudności, mianowicie: 1/kwestję rozrachunków pieniężnych, 2/umieszczania nadmiaru produkcji i 3/wyrównywania poziomu cen wytworów rolniczych i przemysłowych. Przemówienie swe premjer zakończył wskazaniem na doniosłe znaczenie bezpieczeństwa.

Kronika.

Zebranie organizacyjne Związku Narodowców. Radjo Kow./z 11.I.1935/:"L.Aidas" donosi, że dn.3.II 1935 r. odbędzie się zebranie organizacyjne nowoobranych władz Zw. Narodowców.

Nowy dowóca i szef Sztabu armji lit. Radjo Kow. /z 11.I.1935/:"L.Aidas" donosi, iż aktem prezydenta Republiki na stanowisko dowódcy armji lit. został powołany płk.Rasztikis, zaś na stanowisko szefa Sztabu armji płk.Czernis.

Obchód rocznicy wyzwolenia Kłajpedy. Radjo Kow./z 11.I.35/:"L.Keleivis" donosi,że w dn.15.I.1935 r.Związek Szaulisów organizuje uroczysty obchód rocznicy wyzwolenia Kłajpedy. Obchód będzie transmitowany przez Radjo /o godz.20/.

[illegible]

rzadem jest zadowo[illegible]

[illegible] ciele: 1/ [illegible]

[illegible] 1 2/ [illegible]

o r g a n i [illegible]

do Kow. /z 11.1. [illegible]

[illegible] a t n e d y, [illegible]